

Næringskomiteen
delt ut under høring
og sendt til naering@stortinget.no

Vår dato:

26.10.2017

Statsbudsjettet 2018- Nærings- og fiskeridepartementets fagproposisjon

NHO Reiseliv viser til Prop. 1 S fra Nærings- og fiskeridepartementet og vil i det følgende kommentere proposisjonen på vegne av norsk reiseliv.

A.Reversere momsøkning

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2018 å øke den lave merverdiavgiften fra 10 til 12 prosent, med virkning fra 1. januar 2018. Dette vil ramme hotell, camping, fornøyelsesparker, skiheiser, idrettsarrangement, museer, kino og persontransport. Provenyeffekten beregnes til 700 millioner kroner. Merverdiavgiften økte fra 8 til 10 prosent i 2016, og regjeringen foreslår nå å øke den ytterligere. Til sammen vil dette utgjøre *en momsøkning på 50 prosent på to år*. NHO Reiseliv går imot økningen.

Reiselivsnæringen har økt sin betydning som næring og sysselsetter i Norge de siste årene. I 2017 ble reiselivsmeldingen "Opplev Norge – unikt og naturlig" lagt frem av regjeringen. Der ble det vektlagt viktigheten av gode, generelle rammebetingelser for næringen, slik at næringen kan fortsette veksten. Et hovedbudskap var *økt konkurranseevne for norsk reiseliv gjennom skatte- og avgiftslettelse til norske bedrifter*. Hele Stortinget stilte seg bak meldingen. En momsøkning er det motsatte av dette, og vil ramme reiselivsnæringen hardt.

1)Uforutsigbart vedtak som ikke er i tråd med uttalt skatte- og avgiftspolitik. I *Stortingets skatteforlik*, vedtatt i 2016, står det ingenting om en ytterligere momsøkning for reiselivet, dette til tross for at meldingen bygget på Scheel-utvalgets utredning. Snarere står det i innstillingen fra finanskomiteen at regjeringen legger stor vekt på at de skattemessige rammebetingelsene bør være *mest mulig stabile og forutsigbare*. I reiselivsmeldingen som ble vedtatt i år står det at regjeringen vil legge til rette for verdiskaping og lønnsomhet i reiselivsnæringen først og fremst gjennom å etablere gode rammebetingelser for å drive næringsvirksomhet. For å bedre norsk konkurransekraft, prioriterer regjeringen skatte- og avgiftslettelse til norske bedrifter.

Det at regjeringen nå vil øke reiselivsmomsen fra 10 til 12 %, kom ikke bare uten forvarsel, den kommer etter at regjering og storting har sagt at de skal gjøre det motsatte. Regjeringens praksis innen avgiftspolitikken er frustrerende for næringen, og det er fravær av forutsigbarhet når reiselivsnæringen nå får en ytterligere økning i momsen som innebærer en ekstraregning på 700 hundre millioner kroner.

2)Vedtaket rammer arbeidsplasser. Reiselivsnæringen er med sine 160 000 årsverk, og enda flere ansatte, en viktig jobbskaper. Antall ansatte utgjør mer enn fiskeoppdrett, landbruk og oljeboring til sammen. Når andre næringer nedbemanner og digitaliserer bort jobbene, ansetter reiseliv. I 2016 var reiseliv den næringen som hadde størst prosentvis vekst i antall ansatte, med over tre prosent. Til forskjell fra mange andre næringer, er reiseliv i hele Norge, og det er den lokale reiselivsbedriften som holder kommuner levende. 1 av 3 i reiselivet er under 24 år, og mer enn 1 av 3 har utenlandsk bakgrunn. Det gjør reiselivet til en ungdoms- og integreringsnæring, noe som Norge trenger i en tid hvor 1 av 5 står utenfor arbeidslivet. Forslaget om momsøkning, som treffer en av de næringene som virkelig sysselsetter mange, og skaper jobber, er dårlig politikk. Konsekvensen kan for mange være at momsøkningen går på bekostning av ansettelser.

3)Momsøkning går rett på bunnlinjen. Da oljesmellen kom uteble den velbetalende konferansegjesten, og næringen måtte raskt omstille seg for å få nye gjester. Det klarte den, og hotellene har hatt en økning av feriegjester de siste årene. Derfor er overnattingstallene gode, men volum og lønnsomhet er to ulike mål. Utenlandske feriegjester er prisfølsomme, og prisen kan ikke økes mer enn det kunden vil betale. Hotellrapporten fra 18. oktober i år (DNB/Horwath), dokumenterer at ca. halvparten av hotellene går med tap desember, januar, februar, mars og juli. De beste månedene er juni, august og september. I sesonger med tap er det umulig å lempe momsøkningen over på kunden gjennom økt pris, og hotellet må selv bære kostanden. Det vil si at økningen går direkte på hotellets bunnlinje, og gjør allerede røde tall, enda rødere.

For den norske alpinnæringen, hvor det er Sverige som er hovedkonkurrenten, er situasjonen at Sverige har åtte pst moms, mens Norge får 12. For Trysil og Salen som bygger felles flyplass på hver sin side av grensen, blir kostnadsnivået og prisen nå en vesentlig ulempe på norsk side. Norsk reiseliv konkurrerer i et internasjonalt marked. Det er mange som kjemper om amerikanerne og kineserne. Hvis reiselivsbedriften øker prisen tilsvarende momsøkningen, innebærer det at Norge blir et dyrere ferieland. Vi vet at markedet er prissensitivt, det har vi sett når kronen har vært svekket. Når kronen styrker seg, samtidig som at regjeringen vil øke momsen, vil norsk reiseliv få en dobbel prisøkning.

4)Selskapsskatt begrenset effekt. Selskapsskatten har blitt redusert de siste årene, og foreslås i budsjettet for 2018, å reduseres med ett prosentpoeng til 23 %. For at en bedrift skal kunne få utbytte av reduksjonen i selskapsskatten fordrer det at bedriften har et overskudd. Når mange hoteller som nevnt går med underskudd, eller har svært lave marginer, har ikke den reduserte selskapsskatten, kalt overskuddsskatt, noen vesentlig effekt for bedriften.

5)Konkurransesvridende mot de som ikke betaler MVA. Innenfor utleievirksomhet er det flere som driver privat, altså at de ikke regnes som næring, disse betaler ikke MVA. Dette gjelder både hytteutleie, og leilighetsutleie innenfor f.eks. delingsøkonomiplattformen Airbnb. Når momssatsen foreslås heves er en konsekvens at færre vil drive med hytteutleie som næring, og heller tilpasse seg slik at det kan defineres som privat. Det kan og spekuleres i om det er flere som er MVA-pliktig enn det som registreres i dag. En ytterligere økning i momsen, gjør konkurransevridningen enda sterkere enn tidligere.

6)Distriktene og mangfoldet som rammes. Norsk reiseliv har et mangfold våre nærmeste konkurrentland mangler – gode, attraktive opplevelshoteller i distriktene som drar utenlandske

gjester til Norge, og som gir byhotellene overnatting på veien. Det er dette mangfoldet som er et av Norges komparative fortrinn, men som nå trues av momsøkningen. Momsøkningen vil treffe distriktene hardest, og dermed påvirke hele det norske reiselivet.

Konklusjon: MVA-økningen for reiseliv, fra 10 til 12 prosent fjernes. Forslaget må gjennomgå en grundig utredning som ser på konsekvensene for sysselsetting, lønnsomhet og evt. konkurser.

B. Sikre skatt- og statistikkrapportering fra plattformsselskap

Regjeringen foreslår å avvikle skattefritaket for korttidsutleie av egen bolig, slik at det fra første krone skal beskattes som kapitalinntekt. NHO Reiseliv mener at dette forslaget kan være en start på å få en oversikt over omfanget av utleie via plattformer som Airbnb. Samtidig vil vi gjenta våre innspill fra tidligere om at det er avgjørende å få på plass en opplysningsplikt til både skattemyndighetene og statistikkmyndighetene for plattformsselskapene. Dette var også et samlet forslag fra delingsøkonomiutvalget som leverte sin rapport til regjeringen i år.

C. Rendyrke reiselivets markedsføringsmidler

Det er positivt at regjeringen vil videreføre Innovasjon Norges markedsføringsmidler på 231,5 millioner i 2018. For å sikre Norges andel av den globale veksten er det avgjørende med mer målrettet markedsføring av Norge og ulike regioner og sesonger som har mye ledig kapasitet. Kronekursen stiger, og det gjør Norge dyrere for utenlandske turister. Med sterkere krone blir det enda viktigere å satse på markedsføring av Norge i utlandet. NHO Reiseliv mener at disse midlene i sin helhet bør knyttes til internasjonal markedsføring mot tilreisende gjester og i størst mulig grad brukes til digital markedsføring. Effekten av midlene må årlig evalueres i ett samarbeid med næringen. Det er avgjørende at midlene brukes til nettopp markedsføring av Norge, og at midlene ikke spres utover til kursvirksomhet og rådgivning. Vi mener sistnevnte eventuelt må ivaretas av andre midler i Innovasjon Norge, eller i privat regi.

D) Igangsette arbeide med tilsyn

NHO Reiseliv merker seg at regjeringen vil sette i gang en prosess med å koordinere tilsyn og tilsynsordninger, slik at reiselivsnæringens administrative belastning knyttet til tilsyn reduseres. Dette er svært positivt, og nødvendig. NHO Reiseliv bidrar gjerne inn i arbeidet ved behov.

Vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Ingjerd Sælid Gilhus
Næringspolitisk fagsjef